

Брюксел, 15.5.2017 г.
COM(2017) 234 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**съгласно член 12, параграф 3 от Директива 2001/42/ЕО относно оценката на
последиците на някои планове и програми върху околната среда**

1. Въведение

В настоящия втори доклад за изпълнението¹ на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда („Директива за стратегическата екологична оценка“ или „ДСЕО“)² се представя натрупаният опит във връзка с прилагането на ДСЕО в периода 2007—2014 г. Докладът се основава на член 12, параграф 3 от ДСЕО и в него се оценява прилагането на директивата в този период³. Констатациите от настоящия доклад ще бъдат включени в оценка на ДСЕО, която ще бъде извършена като част от програмата на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT)⁴.

С ДСЕО се прилага принципът за интегриране и защита на околната среда, залегнал в членове 11 и 191 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Директивата осигурява високо равнище на защита на околната среда и спомага за интегрирането на екологични съображения в подготовката и приемането на определени планове и програми. За тази цел директивата изисква екологична оценка на планове и програмите, които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда.

В ДСЕО не се определят измерими екологични стандарти. По същество тя представлява процедурна директива, в която се посочват определени стъпки, които държавите членки трябва да следват, когато идентифицират и оценяват последици върху околната среда. Процесът на стратегическата екологична оценка (СЕО) е свързан с подпомагане на създателите на политики да вземат информирани решения, основани на обективна информация и на резултатите от консултации с обществеността/заинтересованите страни и съответните органи. Прилагането на основните изисквания на ДСЕО и нейната връзка с други директиви са описани съответно в раздели 2 и 3.

2. Състояние на изпълнението

2.1. Правна и административна уредба в държавите членки

Всички държави членки са транспонирали ДСЕО. Законодателната рамка, с която се транспонира ДСЕО, се различава в отделните държави членки и зависи от тяхната административна структура и разпоредби. Някои държави членки транспонираха ДСЕО чрез специално национално законодателство, докато други интегрираха изискванията в съществуващи разпоредби, включително тези, с които се транспонира Директивата за оценка на въздействието върху околната среда („Директивата за

¹ Първият доклад бе представен на 14.9.2009 г. (COM(2009) 469).

² ОВ L 197/30, 21.7.2001 г., стр. 30. Думата „стратегическа“ не се използва в ДСЕО, но това е най-често използваният и разпространен начин за позоваване на тази директива.

³ Повече информация може да бъде намерена в придружаващото проучване [\[http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study_SEA_directive.pdf\]](http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study_SEA_directive.pdf).

⁴ http://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_bg.

ОВОС“)⁵. От 2007 г. насам повече от половината държави членки са изменили своето национално законодателство при транспонирането на ДСЕО, за да гарантират, че техните национални разпоредби отговарят на директивата и за да бъдат отстранени евентуални случаи на неправилно прилагане.

Специфичните административни особености на всяка държава членка повлияха на организационната уредба, която бе приета с цел транспониране и прилагане на директивата. Обикновено органът, който разработва и приема планове и програмите, отговаря и за провеждане на процедурата за СЕО. В повечето държави членки Министерството на околната среда или агенция по околната среда се считат за „съответния орган със специфични екологични отговорности“ (член 6, параграф 3 от ДСЕО). В някои държави членки органите по околната среда имат повече отговорности и ръководят процедурата за СЕО. Някои държави членки са създали орган, който да осъществява надзор и да проверява качеството на документацията и резултатите от процедурата за СЕО.

Държавите членки разполагат с широка свобода на преценка при вземането на решения (член 8) и по отношение на разпоредбите за предоставяне на информация относно решението след приключване на процедурата за СЕО (член 9). В някои държави членки органите по околната среда разполагат с правомощията да издават административни актове (например решения). Решенията могат да бъдат задължителни по отношение на съдържанието на планове и програмите или да се издават само като необвързващи актове.

2.2. Приложно поле на Директивата за СЕО

Като цяло държавите членки са транспонирали и прилагат ДСЕО в съответствие с нейните цели и изисквания и не са срещнали трудности при определянето на приложното поле на директивата. Съдът на Европейския съюз (Съдът на ЕС) разработи значителна съдебна практика във връзка с ДСЕО, като по този начин улесни нейното прилагане. Съдът на ЕС потвърди широкото тълкуване на понятията и разпоредбите на директивата⁶. Например:

- „Планове и програми“, подлежащи на СЕО (член 2)

В ДСЕО не се определят понятията „планове“ и „програми“, а вместо това се посочват техните характеристики. В първото съдебно решение⁷ за проучване на приложното поле на ДСЕО Съдът на ЕС поясни, че самият факт, че планове и програмите са приети под формата на закон, не води до изключването им от приложното поле на директивата⁸. Освен това планове и програмите, които се изискват съгласно националните или регулаторните разпоредби за определяне на компетентните органи и процедурата, но чието приемане не е задължително, все пак могат да бъдат обхванати от ДСЕО, ако отговарят на съответните критерии, посочени в директивата⁹. Когато е

⁵ ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1.

⁶ C-567/10, ECLI:EU:C:2012:159, т. 37, и C-473/14, ECLI:EU:C:2015:582, т. 50.

⁷ C-105/09 и C-110/09, ECLI:EU:C:2010:355.

⁸ Пак там, т. 41.

⁹ C-567/10, т. 31.

налице съмнение, разграничението между планове и програми и други мерки следва да се определя чрез позоваване на конкретната цел, залегнала в член 1 от ДСЕО, а именно че се извършва екологична оценка на плановите и програмите, които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда¹⁰.

Що се отнася до определението на планове и програми, почти половината от държавите членки са транспонирали дословно член 3, параграф 2 от ДСЕО. Повечето от тях са коригирали вида или наименованието на секторното планиране с оглед на специфичната национална уредба.

- **„Определяне на рамката“ (член 3, параграф 2)**

Плановите и програмите, за които се изисква СЕО, следва да определят рамката за бъдещо разрешение за осъществяването на проектите, изброени в приложения I и II към Директивата за ОВОС. Почти всички държави членки са транспонирали дословно израза „определяне на рамката“, като често го доразвиват в законодателен акт или ръководство. Съдебната практика на Съда на ЕС потвърждава, че този израз трябва да отразява целта на ДСЕО, като се вземат предвид последиците за околната среда от всяко решение, в което се определят изисквания за бъдещо разрешение за осъществяването на проекти¹¹. Поради това може да се твърди, че плановите и програмите определят рамка за решения, които ще повлияят на бъдещото разрешение за осъществяването на проекти, по-специално по отношение на местоположението, естеството, обема, операционните условия или разпределението на ресурсите.

- **Проверка**

В член 3, параграфи 4 и 5 от ДСЕО се установява процесът, с който се определя дали плановите и програмите е вероятно да имат съществени последици върху околната среда и следователно да изискват СЕО. Държавите членки трябва да отчетат критериите за значимост, посочени в приложение II към ДСЕО. Повечето държави членки са транспонирали дословно приложение II и прилагат подход на проверка на всеки случай поотделно. При все това свободата на преценка при проверката на някои планове и програми е ограничена от общата цел на директивата¹², а именно да се гарантира високо равнище на защита на околната среда.

2.3. Определяне на обхвата (член 5, параграф 4)

По отношение на обхвата и нивото на подробности на информацията, която следва да се включи в екологичния доклад, се използва изразът „определяне на обхвата“. Държавите членки разполагат с широка свобода на преценка по отношение на организацията във връзка с фазата за определяне на обхвата на СЕО, като тази свобода е ограничена единствено от задължението за консултация с органите със специфични екологични отговорности.

¹⁰ C-41/11, ECLI:EU:C:2012:103, т. 40, и C-567/10, т. 30.

¹¹ C-105/09 и C-110/09, ECLI:EU:C:2010:120, т. 60.

¹² C-295/10, ECLI:EU:C:2011:608, т. 47.

В някои държави членки е задължително да се изготви доклад относно определянето на обхвата. Възможно е съдържанието и нивото на подробности на информацията, представена в доклада относно определянето на обхвата, да се различават в отделните държави членки, като някои определят неговото съдържание в националното законодателство.

Публичните органи в отделните държави членки изпълняват различна роля при определянето на обхвата. Като минимално изискване следва да се проведе консултация с органите по околната среда на етапа на определянето на обхвата. В някои държави членки обаче тези органи също така одобряват документацията относно определянето на обхвата.

2.4. Екологичен доклад (член 5 и приложение I)

В приложение I към ДСЕО се посочва какво най-малко трябва да съдържа екологичният доклад. Държавите членки следва да гарантират, че този доклад е с достатъчно добро качество. Почти половината държави членки са разширили обхвата на приложение I в своето национално законодателство. Например някои държави членки изискват екологичният доклад да включва оценка на определени икономически и социални фактори, които е възможно да бъдат от значение за осъществяването на плана. Други държави членки изрично изискват резултатите от обществените консултации да бъдат включени в екологичния доклад. Що се отнася до съдържанието на нетехническото резюме на доклада, почти всички държави членки са транспонирали дословно съответната разпоредба от директивата.

Държавите членки срещат два вида трудности при изготвянето на екологичния доклад:

- i) наличност и качество на данните;
- ii) технически знания и опит на експертите, които изготвят доклада, и органите, които отговарят за проверката на неговото качество.

- Основна информация

Някои държави членки са транспонирали дословно изискванията на приложение I, буква б); други са разработили ръководства, които да улеснят събирането на основна информация. Почти две трети от държавите членки са докладвали, че значението, наличността и нивото на подробности на данните, които следва да се събират, пораждаат затруднения при събирането на основната информация, например във връзка с оценките на уязвимостта към изменението на климата¹³. Опитът сочи, че качеството на основната информация е по-добро при дребномащабните планове и програми поради тяхното свързано с конкретно място естество.

- Разумни алтернативи (член 5, параграф 1)

Понятието „разумни алтернативи“ не се определя нито в ДСЕО, нито в националното законодателство на държавите членки, с което се транспонира директивата. Редица държави членки са изготвили национални ръководства, за да улеснят идентифицирането и подбора на разумни алтернативи в процедурата за СЕО. Не

¹³ Службите на Комисията разработиха насоки за интегрирането на изменението на климата и биологичното разнообразие в стратегическата екологична оценка [<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/SEA%20Guidance.pdf>].

съществува общ подход за определяне на видовете и броя на алтернативите, които следва да бъдат оценени. Това зависи от целите, географския обхват и съдържанието на всеки набор от планове и програми. При все това трите най-често срещани категории алтернативи за държавите членки са:

- i) *местни алтернативи*;
- ii) *качествени и количествени алтернативи* (промяна на мащаба или степента на намесата в околната среда);
- iii) *технически алтернативи* (свързани с разработването на бъдещи проекти, които следва да бъдат реализирани на избран обект).

Държавите членки винаги отчитат „нулевата алтернатива“¹⁴ в екологичния доклад, но подходът към изпълнението е различен. Някои държави членки я разглеждат като една от „разумните алтернативи“, докато други я считат за самостоятелна част от екологичния доклад, която не е свързана непременно с разумните алтернативи, а по-скоро с основната информация.

За да се гарантира съответствие при изпълнението и прилагането на ДСЕО, оценените алтернативи трябва да бъдат разумни, като се отчитат целите и географският обхват на плановете и програмите преди да се определи окончателното им съдържание. Както бе отбелязано и от държавите членки, поради специфичните особености при подготовката на плановете и програмите идентифицирането на разумните алтернативи може да представлява предизвикателство. Така например е трудно да се идентифицират и оценят разумни алтернативи на етапа на планирането, защото плановете и програмите са насочени към стратегическо решение на даден въпрос или поради общото съдържание на плановете и програмите.

2.5. Консултации (член 6)

Държавите членки разполагат със значителна свобода на преценка при организирането на процеса по информиране и консултация с обществеността и съответните органи по време на отделните етапи от процедурата за СЕО. Те следва да гарантират провеждането на навременна и ефективна процедура на консултация, както и че тя е в съответствие с изискванията на Конвенцията от Орхус¹⁵.

- Срокове

В ДСЕО не се посочват срокове за процедурата на консултация, а по-скоро се изисква консултацията да бъде проведена в „подходящи срокове“ (член 6, параграф 2). Обикновено сроковете за консултация с органите по околната среда са същите като

¹⁴ В буква б) от приложение I към ДСЕО се посочва, че екологичният доклад трябва да включва информация относно вероятната еволюция на текущото състояние на околната среда без изпълнението на плана или програмата. Това често се нарича „нулева алтернатива“.

¹⁵ Конвенция на ИКЕ на ООН за достъп до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

сроковете за консултация с обществеността. Съдът на ЕС¹⁶ потвърди, че в националното законодателство могат да се определят срокове, при условие че те не възпрепятстват ефективните възможности на обществеността и на органите да изразят становищата си.

- ***Предоставяне на информация на обществеността по отношение на проверката/определянето на обхвата***

Всички държави членки информират обществеността относно резултатите от процедурата за проверка. Тази информация обикновено се обявява на уебсайта, посветен на конкретните планове и програми, или на уебсайта на органите по околната среда, особено ако те вземат окончателното решение. Решението за проверка също така се публикува във вестници, в Държавен вестник и др.

В някои държави членки обществеността участва на етапа за определяне на обхвата, като получава информация и има възможност да представи писмени коментари или да участва в консултациите за определяне на обхвата.

- ***Консултация със съответните органи (член 6, параграф 3)***

Всички държави членки се консултират с органите по отношение на екологичния доклад и проектите на планове и програмите. В някои държави членки органът по околната среда изпълнява ролята на посредник между органа, който разработва планове и програмите, и всички други органи, с които следва да се проведе консултация в рамките на процедурата за СЕО. Органът по околната среда също така гарантира качеството на екологичния доклад.

Съдът на ЕС¹⁷ поясни, че е необходимо да се гарантира функционално обособяване в рамките на органа, отговорен за консултацията по въпроси, свързани с околната среда. Целта е да се гарантира, че административна структура в рамките на този орган се ползва с необходимата действителна автономия, за да представя обективно становище по плана или програмата, подлежащи на процедурата за СЕО.

- ***Консултация с обществеността по отношение на екологичния доклад***

В повечето държави членки екологичният доклад се оповестява публично заедно с проектите на планове и програмите. По този начин на обществеността се осигурява достатъчно време да изрази своето мнение и да допринесе за разработването на екологичния доклад преди официалното приемане на планове и програмите. Държавите членки обикновено публикуват в интернет обявление за обществена консултация. В обявлението се посочва заглавието на плана и програмата, отговорните органи и мястото, където всички документи, свързани с проектите на планове и програмите, включително екологичният доклад и неговото нетехническо резюме, са достъпни за целите на обществената консултация. В някои държави членки изискванията за консултацията са по-строги от директивата и включват организирането на среща или публично изслушване с цел консултация с обществеността.

¹⁶ C-474/10, ECLI:EU:C:2011:681, т. 50.

¹⁷ C-474/10, ECLI:EU:C:2011:681, т. 42.

Обществената консултация представлява основна стъпка от процедурата и цели да подобри прозрачността, ефикасността и ефективността на процеса на планиране. По този начин се улеснява и подобрява общото възприемане и общественото приемане на плана и програмата преди да бъдат приети и изпълнени.

- **Трансгранични консултации (член 7)**

Всички освен две държави членки отбелязаха, че са натрупали опит при провеждането на трансгранични консултации за СЕО като засегнати страни, като страни на произход или и двете. В повечето държави членки органите по околната среда са отговорни за организирането на тези консултации.

Държавите членки докладваха, че основните пречки при трансграничните консултации за СЕО представляват разходите за превод на документи, качеството на преведената документация и често кратките срокове.

2.6. Мониторинг на съществените екологични последици (член 10)

Мониторингът позволява сравнение на резултатите от екологичната оценка с резултатите от изпълнението на планове и програмите, по-специално по отношение на съществените екологични последици. В ДСЕО не се определят конкретни разпоредби за мониторинг на съществените екологични последици, честотата на този мониторинг, неговата методология или органите, които отговарят за провеждането му.

Държавите членки отбелязаха, че мониторингът зависи от планове и програмите, както и че за определени видове планове и програми редовно се изготвят доклади за мониторинг. При все това повечето държави членки не бяха в състояние да предоставят информация относно честотата на мониторинга. Мониторингът може да се основава на стандартни мониторингови показатели, понякога определени в националното законодателство, или да бъде на базата на всеки отделен случай. По отношение на ДСЕО и когато е приложимо, държавите членки са склонни да използват разпоредбите за мониторинг във връзка с околната среда, определени в други директиви, като например Рамковата директива за водите¹⁸, Директивата за местообитанията¹⁹ и Директивата относно емисиите от промишлеността²⁰.

3. Връзка с други области от законодателството и политиката на ЕС

В ДСЕО се посочват изрични връзки с Директивата за ОВОС и Директивата за местообитанията. Освен това тя е тясно свързана с други директиви, в които се предвижда приемането на определени планове и програми, обхванати от приложното поле на ДСЕО (като например директивите за нитратите, отпадъците, шума и риска от наводнения)²¹. За да се избегне дублиране, в член 11 от ДСЕО се посочва, че държавите

¹⁸ ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.

¹⁹ ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7.

²⁰ ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17.

²¹ ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1; ОВ L 312, 22.11.2008 г.; ОВ L 189, 18.7.2002 г., стр. 12; ОВ L 288, 6.11.2007 г., стр. 27.

членки могат да предвидят координирани и/или общи процедури, когато е налице задължение за оценка на последиците върху околната среда както съгласно ДСЕО, така и съгласно друго законодателство на ЕС.

3.1. Директива за ОВОС

В член 11, параграф 2 се предвижда, че процедурата за стратегическа екологична оценка трябва да бъде извършена по начин, който не накърнява изискванията по силата на Директивата за ОВОС или на друго законодателство на ЕС. В съдебната практика на Съда на ЕС²² бе признато, че екологичната оценка, която се извършва по силата на Директивата за ОВОС, не засяга специфичните изисквания на ДСЕО и поради това не освобождава от предвиденото в ДСЕО задължение за извършване на екологична оценка, ако това е необходимо с цел да се отговори на свързаните с околната среда аспекти, които са специфични за тази директива. Освен това Съдът на ЕС потвърди, че процедурите за ОВОС и СЕО се различават в няколко отношения. Поради това е необходимо изискванията на тези две директиви да се прилагат кумулативно²³.

Практиката показва, че границите между двете процедури невинаги са ясно отделени и понякога се припокриват, особено по отношение на планове, програми или проекти, свързани със земеползване и/или устройство на територията. Причината е, че тези видове планове, програми или проекти могат да притежават характеристиките както на планове и програми, така и на проект. Същевременно най-често срещаните планове и програми, които подлежат на процедурата за СЕО, са свързани със земеползване и/или устройство на територията. При такива процедури за оценка е важно да се гарантира спазването както на ДСЕО, така и на Директивата за ОВОС, особено когато държавите членки са решили да използват координирани процедури.

Координираните или общите процедури подлежат на преценката на държавите членки²⁴ и само 10 държави членки са предвидили общи или координирани процедури в своето национално законодателство.

3.2. Директива за местообитанията

Редица държави членки са на мнение, че няма рискове от дублиране на подходящата оценка съгласно член 6, параграф 3 от Директивата за местообитанията със СЕО. Причината за това е различният обхват на двете процедури и взаимодействието между тях. Съдът на ЕС поясни, че ДСЕО се прилага сама по себе си, ако по отношение на плановите и програмите са налице условията, които налагат подлагането им на оценка съгласно Директивата за местообитанията²⁵.

²² C-295/10, т. 58—63.

²³ Пак там, т. 61—63.

²⁴ Пак там, т. 65.

²⁵ C-177/11, EU:C:2012:378, т. 19—24.

4. Планове и програми, съвместно финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове (2014—2020 г.)

В член 3, параграф 9 от ДСЕО се посочва, че плановете и програмите, съфинансирани от ЕС, попадат в обхвата на директивата. Регламентът за общоприложимите разпоредби²⁶ и регламентите за отделните фондове регулират петте съответни европейски структурни и инвестиционни фонда²⁷ (ЕСИФ) за програмния период 2014—2020 г. ДСЕО се прилагаше към повечето от програмите, съфинансирани от ЕСИФ за 2014—2020 г., тъй като в тях се определя рамка за бъдещето разрешение на проекти.

Регламентът за общоприложимите разпоредби подобри прилагането на ДСЕО по два начина. Първо, съгласно член 55, параграф 4 от регламента *„оценките трябва да включват, когато това е целесъобразно, изискванията за стратегическа оценка на околната среда“*. Комисията изготви ръководства²⁸, за да улесни предварителните оценки. В ръководствата се предвижда, че SEO трябва да се извършва на ранен етап от подготовката на плановете и програмите и че трябва да приключи преди тяхното приемане.

Второ, с Регламента за общоприложимите разпоредби бяха въведени предварителни условия като нова характеристика на програмния период 2014—2020 г. Целта на предварителните условия е да се гарантира наличието на необходимите предпоставки за ефективно и ефикасно използване на средствата за съфинансиране от ЕС, както и да се гарантира ефективно прилагане на директивите за ОВОС и SEO. Общите предварителни условия включват правила, които гарантират ефективното прилагане на ДСЕО. Няколко държави членки трябваше да изменят своето национално законодателство. В съответствие с това бе изяснена регулаторната рамка, свързана с процеса по вземане на решения за околната среда, и бяха подобрени знанията и уменията на органите, които прилагат ДСЕО. С регламента също така бе въведено тематично предварително условие за транспортния сектор, съгласно което се изискват всеобхватни генерални планове и програми за инвестиции в транспорта и с което се изпълнява правното изискване в ДСЕО.

Почти всички държави членки са изпълнили общите предварителни условия по отношение на ДСЕО. Повечето държави членки отбелязаха, че общото и многосекторното естество на програмите по ЕСИФ усложнява процедурата за SEO, която често се е налагало да бъде ускорявана. Държавите членки изтъкнаха, че наличната информация относно вероятните съществени последици на плановете и програмите е доста обща към момента, в който те подготвят и приемат своите планове и програми. Това се оказва особено голяма пречка, когато се оценяват последиците от

²⁶ ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320.

²⁷ ЕСИ фондовете включват ЕФРР, КФ, ЕСФ, ЕЗФРСР и ЕФМДР.

²⁸ Ръководство за предварителна оценка (ЕФРР, КФ, ЕСФ) [http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/ex_ante_en.pdf]; Насоки за предварителна оценка на ОП по ЕФМДР за 2014—2020 г. [http://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/guidelines-ex-ante-evaluation-2014-2020-emff-ops_en.pdf]; Резюме на предварителните оценки на ПРСР за 2014—2020 г. [http://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/evaluation/rural-development-reports/2015/ex_ante_rdp_synthesis_2014_2020/fulltext_en.pdf].

трансгранични програми. Няколко държави членки са разработили специфични ръководства за извършване на СЕО за планове и програми по ЕСИФ. Повечето държави членки разчитат на насоките, предоставени от Комисията.

5. Ефективност на Директивата за СЕО

Ефективността на прилагането на ДСЕО може да бъде оценена като функция на нейния потенциал да повлияе както на процеса на планиране, така и на окончателното съдържание на планове и програмите. Всички държави членки признават, че процедурата за СЕО е повлияла на процеса на планиране поне до определена степен, както и че е подобрила качеството на планове и програмите. Освен това между държавите членки и специалистите съществува общо и споделяно разбиране, че процедурата е по-ефективна, ако е налице политическа воля за ефективно повлияване на процеса на планиране. Така се гарантира, че екологичните съображения се интегрират изцяло в процеса на планиране и вземане на решение.

Редица държави членки отбелязаха, че има по-голяма вероятност процедурата за СЕО да повлияе на дребномащабни и регионални планове и програми (например земеползване), отколкото на националните планове и програми, стратегическите решения, за които често се вземат на политическо равнище и почти няма възможност за преразглеждане след процедурата за СЕО. Например повечето държави членки отчетоха, че правилното обмисляне на алтернативите може да повлияе на съдържанието на планове и програмите, но на практика алтернативите са насочени най-вече към намаляване или смекчаване на отрицателните въздействия. Такива мерки обаче също така могат ефективно да гарантират защитата на околната среда.

Редица държави членки отчетоха ролята на обществената консултация за повишаване на прозрачността и надеждността на оценката. Това е от значение, тъй като резултатите от оценката трябва да бъдат взети предвид в окончателното решение при приемането на планове и програмите. При все това след 10 години на прилагане на ДСЕО държавите членки отбелязват, че степента, до която резултатите от процедурата за СЕО се отчитат в окончателното решение за планове и програмите, често зависи от специфичните особености на вземането на решения и може да варира от задълбочено отразяване на резултатите от оценката до обикновено процедурно изискване за поставяне на отметки в съответните полета.

6. Заключение

В периода 2007—2014 г. държавите членки не изразиха сериозни опасения във връзка с прилагането на директивата. Съдът на ЕС разработи съдебна практика, с която се поясняват изискванията на ДСЕО. Държавите членки подобриха изпълнението на директивата и придобиха повече опит при нейното прилагане. Там, където бе необходимо, държавите членки измениха своето национално законодателство, за да гарантират съответствието му с директивата.

Степента, до която ДСЕО се изпълнява в държавите членки, зависи от различната административна и правна уредба, която е в основата на нейното прилагане. Някои от предизвикателствата по отношение на прилагането са свързани с различни елементи от процедурата за СЕО (например качеството и наличността на информацията, използвана в екологичния доклад). Това е от особено значение за планове и програмите,

насочени към широк кръг от въпроси (напр. национални или секторни). Все още са налице някои неясноти по отношение на основни понятия, като например понятието „разумни алтернативи“. Макар че някои от тези въпроси биха могли да се решат чрез документи с насоки, взаимодействието между процедурите за ОВОС и СЕО изглежда представлява предизвикателство, особено за плановете и програмите, които притежават характеристиките на проект.

Всички държави членки следва да продължат да полагат усилия във връзка с прилагането, за да гарантират съответствие с ДСЕО. При необходимост те също така следва да предприемат проактивни инициативи, като например изготвяне на документи с насоки, провеждане на обучения, споделяне на информация и създаване на бази данни с информация за околната среда. Въз основа на настоящия доклад Комисията ще проучи в рамките на предстоящата оценка как да увеличи положителните въздействия от ДСЕО и как по-добре да демонстрира нейната ефективност, ефикасност и добавена стойност за ЕС.